

Radca Prawny Anna Woźnicka
ul. Budowlanych 19/13, 32-600 Oświęcim
kancelaria.woznicka@gmail.com
tel. 509-031-211

Oświęcim, dnia 01.06.2021 r.

Trybunał Konstytucyjny
Al. Jana Chrystiana Schucha 12 a
00 918 Warszawa

Skarżąca:

A K ,
, reprezentowana przez
pełnomocnika, radcę prawnego Annę Woźnicką (KT 3411, wpis w
OIRP Katowice), Kancelaria Radcy Prawnego Anna Woźnicka, ul.
Budowlanych 19/13, 32 – 600 Oświęcim.

Uczestnicy:

1. Rzecznik Praw Obywatelskich (o ile zgłoszony zostanie udział w postępowaniu); Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Aleja Solidarności 77, 00 – 090 Warszawa;
2. Prokurator Generalny RP; Prokuratura Krajowa, ul. Postępu 3, 02 – 676 Warszawa.

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Działając imieniem skarżącej, (pełnomocnictwo w załączeniu), na podstawie art. 79 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz 483) oraz art. 53 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393 t. j.) oświadczam co następuje:

1. zaskarżam art. 25 ust. 1 b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 291 j. t.) zwanej dalej ustawą;
2. zaskarżam art. 194 j ustawy;

2. wnoszę o stwierdzenie, iż art. 25 ust. 1 b ustawy w zakresie w jakim dotyczy ubezpieczonych urodzonych w 1952 roku, którzy przed 01.01.2013 nabyli prawo do emerytury w wieku obniżonym na podstawie art. 32 ustawy, a następnie złożyli wniosek o przyznanie świadczenia emerytalnego po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego i po 01.01.2013 r., nie mogąc posiadać wiedzy o wprowadzeniu od dnia 01.01.2013 r. art. 25 ust. 1 b ustawy obniżającej wysokość przyznanego im świadczenia w powszechnym wieku emerytalnym

jest niezgodny

z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, gwarantującymi równość wobec prawa, w tym także w zakresie zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego, ze względu na obowiązywanie tego przepisu zaniżającego świadczenie emerytalne do ubezpieczonych urodzonych w 1952 r., którzy złożyli wniosek o przyznanie świadczenia emerytalnego po dniu 01.01.2013 r. nie mając wiedzy o wprowadzeniu art. 25 ust 1 b ustawy, przy jednoczesnym zakwestionowaniu konstytucyjności przepisu wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 roku sygn. P 20/16 w przypadku ubezpieczonych urodzonych w 1953 r.

3. wnoszę o stwierdzenie, iż art. 194 j ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 291 j. t.) w zakresie w jakim nie dotyczy ubezpieczonych urodzonych w 1952 roku, którzy przed 01.01.2013 nabyli prawo do emerytury w wieku obniżonym na podstawie art. 32 ustawy, a następnie złożyli wniosek o przyznanie świadczenia emerytalnego po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego i po 01.01.2013 r., nie mogąc posiadać wiedzy o wprowadzeniu od dnia 01.01.2013 r. art. 25 ust. 1 b ustawy obniżającej wysokość przyznanego im świadczenia w powszechnym wieku emerytalnym

jest niezgodny

z art. 32 ust. 1 w zw. art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, gwarantującej równość wobec prawa, w tym w zakresie zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego, ze względu na wprowadzoną przepisem zasadę wyłączenia stosowania art. 25 ust. 1 b ustawy jedynie w przypadku ubezpieczonych urodzonych w 1953 roku.

4. wnoszę o przeprowadzenie dowodów z dokumentów dołączonych do skargi, to jest:

a) wyroku Sądu Okręgowego w K z .08.2019 r., sygn. akt:

- na okoliczność jego treści.

b) stanowisko komórki merytorycznej ZUS z .06.2019 r.

- na okoliczność zaniżenia wysokości świadczenia emerytalnego skarżącej o kwotę w skali miesiąca;

c) informacji ZUS z .06.2011 r. o stanie konta ubezpieczonego oraz wysokości hipotetycznej emerytury skarżącej

- na okoliczność przekazania skarżącej informacji z ZUS o zwiększeniu wysokości wypłaconego świadczenia emerytalnego w przypadku przekroczenia wieku emerytalnego;

d) pisma Rzecznika Praw Obywatelskich z .02.2020 r.

na okoliczność zainteresowania RPO sposobem zakończenia sprawy skarżącej;

e) wyroku z .02.2021 r. Sądu Apelacyjnego w K , sygn. akt:

na okoliczność jego treści;

f) potwierdzenia doręczenia do pełnomocnika skarżące wyroku Sądu Apelacyjnego w K , sygn. akt: wraz z kopertą.

5. wykonując obowiązek wskazany w art. 53 ust. 1 pkt 5 i 6 oświadczam, iż:

a) wyrok Sądu Apelacyjnego w K z .02.2021 r. został doręczony w dniu 23.03.2021 r.

b) od wyroku Sądu Apelacyjnego w K z .02.2021 r. nie został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

Uzasadnienie

1. Stan faktyczny.

W dniu 6 marca 2019 roku (sygn. akt: P/20/16) Trybunał Konstytucyjny uznał art. 25 ust. 1 b ustawy o FUS za niezgodny z art. 2 Konstytucji.

Powyższy wyrok zapadł na skutek zadanego przez SO w Szczecinie pytania prawnego o to, czy w/w przepis jest zgodny z Konstytucją w przypadku kobiet urodzonych w 1953

roku, które przed dniem 1 stycznia 2013 roku nabyły prawo do tzw. wcześniejszej emerytury na podstawie art. 46 i 50 ustawy o FUS. W związku z treścią pytania prawnego, Trybunał Konstytucyjny w orzeczeniu z dnia 6 marca 2019 roku odniósł się zatem do niezgodności przepisu z konstytucją w zakresie objętym pytaniem (tj. co do kobiet urodzonych w roku 1953 którym przed dniem 01.01.2013 r. przyznano świadczenie emerytalne w obniżonym wieku emerytalnym).

Skarżąca otrzymała świadczenie emerytalne w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 46 ustawy o FUS w .10.2013 r.

Decyzję o złożeniu przez skarżącą wniosku o przyznanie emerytury w wieku powszechnym po upływie ponad rocznego okresu od osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego skarżąca podjęła na skutek treści przesłanej do skarżącej informacji z ZUS. Wedle informacji o hipotetycznej wysokości świadczenia emerytalnego, skarżąca miała zyskać na kwocie świadczenia, z każdym kolejnym rokiem ponad rok powszechnego wieku emerytalnego.

W treści w/w informacji ZUS nie wskazywał na zagrożenie wprowadzenia nowych przepisów, na mocy których wypłacone skarżącej świadczenie jako emerytura w wieku powszechnym, miałoby zostać obniżone w związku z zasadą odliczenia kwoty pobranych wcześniej emerytur.

Dowód: informacja o stanie hipotetycznej emerytury

Od dnia 01.01.2013 roku w życie wszedł przepis art. 25 ust. 1 b ustawy o FUS, w związku z czym ZUS wydając decyzję w sprawie świadczenia emerytalnego skarżącej w wieku powszechnym zastosował w/w przepis.

W konsekwencji powyższego działania doszło do obniżenia świadczenia emerytalnego skarżącej z kwoty złotych do kwoty złotych. Faktycznie zatem skarżąca, na skutek wprowadzenia art. 25 ust. 1 b ustawy o FUS, straciła od dnia 1 września 2013 roku kwotę złotych w skali miesiąca.

Dowód: pismo ZUS

Wobec wiedzy skarżącej o wydaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego, skarżąca złożyła wniosek o wznowienie postępowania zakończony wydaniem decyzji z .10.2013 roku. Na skutek wniosku skarżącej postanowieniem z .04.2019 r. ZUS

wznowił postępowanie w sprawie przeliczenia emerytury z zastosowaniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Jednocześnie decyzją z kwietnia 2019 roku ZUS odmówił uchylenia decyzji z .10.2013 r. Na uzasadnienie decyzji organ wskazał, iż decyzja odmowna zapadła jedynie ze względu na rok urodzenia skarżącej.

Pismem z .04.2019 roku skarżąca wniosła odwołanie od w/w decyzji ZUS. W toku postępowania sądowego skarżąca, ponad stanowisko przedstawione w treści odwołania, powołała się następnie na treść przesłanych przez organ rentowy informacji dotyczących wysokości świadczenia emerytalnego odwołującej. Skarżąca wyjaśniła, iż właśnie ze względu na treść przesyłanych do niej informacji, nie zdecydowała się na złożenie wniosku o przyznanie jej świadczenia emerytalnego w powszechnym wieku emerytalnym od razu po dniu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego. Skarżąca odczekała ponad rok na złożenie wniosku. W chwili podejmowania w/w decyzji, skarżąca nie posiadała przy tym wiedzy co do tego, iż ustawodawca zamierza wprowadzić treść art. 25 ust. 1 b ustawy o FUS. Gdyby skarżąca posiadała taką wiedzę, z całą pewnością złożyłaby wniosek o przyznanie świadczenia emerytalnego przed dniem 01.01.2013 roku. Złożenie przez skarżącą wniosku po 01.01.2013 r. doprowadziło bowiem do ograniczenia jej świadczenia emerytalnego w każdym miesiącu co najmniej o złotych, co przy niskiej kwocie świadczenia emerytalnego jest kwotą znacznie odczuwalną w budżecie emerytki.

Dowód: pisma informacyjne ZUS

Wyrokiem z .08.2019 roku Sąd Okręgowy w K oddalił odwołanie skarżącej. W uzasadnieniu wyroku Sąd zakwestionował zarówno możliwość wznowienia postępowania jak i uchylenia decyzji z .10.2013 r. ze względu na rocznik urodzenia odwołującej: 1952. Zdaniem Sądu I instancji właśnie ze względu na rok urodzenia odwołującej, w stosunku do odwołującej nie można zastosować wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 roku. Sąd nie znalazł również podstaw do skierowania pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego, pomimo wskazania w uzasadnieniu wyroku, iż w stosunku do odwołującej doszło do zastosowania treści art. 25 ust. 1 b ustawy o FUS.

Z zaskarżonym wyrokiem Sądu I Instancji skarżąca nie zgodziła się, wywodząc apelację. W treści apelacji skarżąca wskazała, iż Sąd Okręgowy błędnie, przy pominięciu treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 09.03.2019 r. zastosował w sprawie art. 25

ust. 1 b ustawy o FUS. Przepis ten został tymczasem uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją.

W dniu 20.06.2020 r. wszedł w życie przepis art. 194 j ustawy.

Wyrokiem z lutego 2021 roku, doręczonym wraz z uzasadnieniem skarżącej w dniu 23.03.2021 r. Sąd Apelacyjny w K oddalił apelację skarżącej. Do oddalenia apelacji doszło jak wskazał SA w uzasadnieniu wyroku przy powołaniu się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. oraz datę urodzenia skarżącej nie mieszczącą się w zakresie sentencji w/w wyroku.

Skarżąca nie złożyła nadzwyczajnych środków zaskarżenia.

Wobec w/w stanowiska wyrażonego w postępowaniu dwuinstancyjnym, skarżąca otrzymuje obecnie, jak też od 01.01.2013 r. świadczenie emerytalne z potrąceniem wskazanym w art. 25 ust. 1 b ustawy o emeryturach i rentach z FUS, co godzi w jej konstytucyjnie zagwarantowane uprawnienia wskazane w art. 67 ust. 1 Konstytucji, w związku z uprzywilejowaniem na podstawie art. 194 j ustawy ubezpieczonych urodzonych w 1953 roku.

2. Szczegółowe uzasadnienie niezgodności zaskarżonego przepisu z konstytucją.

Zgodnie z art. 32 Konstytucji wszyscy są równi wobec prawa i wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Z całą pewnością zasada ta dotyczy także uprawnienia do przyznania świadczenia emerytalnego, jak także uprawnienia do wyliczenia i przeliczenia świadczenia emerytalnego na tych samych, równych dla wszystkich zasadach. Tę okoliczność potwierdza treść art. 67 ust. 1 Konstytucji, wedle którego obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Uprawnienie wskazane w art. 67 ust. 1 Konstytucji poczytać należy przy tym, co istotne, jako prawo podmiotowe każdego ubezpieczonego, w tym także skarżącej.

Treść art. 25 ust. 1 b ustawy o emeryturach i rentach z FUS, która dotyczy obecnie wszystkich ubezpieczonych, poza ubezpieczonymi w roczniku 1953, jest niezgodna z w/w zasadą równości w dostępie do systemu zabezpieczenia społecznego. Przepis ten, stawia bowiem z dużo gorszej sytuacji osoby takie jak skarżąca, a to jedynie z racji na rok urodzenia skarżącej: 1952 r.. Jak opisano przy tym w stanie faktycznym skargi, w żaden sposób (poza

rocznikiem urodzenia) sytuacja skarżącej nie odbiega od sytuacji osób urodzonych w 1953 roku. Także w przypadku skarżącej, która złożyła wniosek o przyznanie emerytury po 01.01.2013 r., doszło do zastosowania nieuprawnionego obniżenia świadczenia emerytalnego na podstawie art. 25 ust. 1 b ustawy, który został uznany za niekonstytucyjny w przypadku kobiet urodzonych w 1953 r.

Przy czym, powoływanie się przez Sądy dwóch instancji na wyrok Trybunału Konstytucyjnego, który ze względu na zakres pytania prawnego ograniczonego do danego rocznika (rok urodzenia: 1953) nie może zmienić w/w twierdzenia o naruszeniu zasady równości. W uzasadnieniu wyroku z dnia 09.03.2019 roku TK wskazał bowiem wprost, iż rozważał niekonstytucyjność przepisu w zawężeniu co do kobiet urodzonych w 1953 roku a to ze względu na treść pytania prawnego.

Trybunał Konstytucyjny wskazał przy tym na wprowadzenie kwestionowanego przepisu dopiero po dniu 01.01.2013 roku. Trybunał przyjął zatem, na potrzeby sprawy objętej zapytaniem prawnym (gdzie nie rozważano sytuacji np. kobiet urodzonych w 1952 roku ale wnioskujących o przyznanie świadczenia emerytalnego po 01.01.2013 roku), iż data wprowadzenia przepisów - 01.01.2013 roku będzie czyniła aktualność wyroku jedynie dla ubezpieczonych urodzonych w 1953 roku. Powyższe było wynikiem przyjęcia pewnej fikcji prawnej, wedle której ubezpieczeni mieliby składać wnioski o przyznanie im świadczenia emerytalnego niezwłocznie po osiągnięciu wieku emerytalnego. TK przyjął zatem, że stan opisany wyrokiem nie będzie dotyczył osób urodzonych w 1952 roku, co faktycznie (być może ze względu na treść pytania prawnego) zostało założone bez uwzględnienia stanu faktycznego jaki dotyczyć będzie skarżącej.

Treść wyroku TK z dnia 09.03.2019 r. jest natomiast czego nie przewidziała treść pytania prawnego, które stało się podstawą do wydania wyroku z dnia 09.03.2019 r. - aktualna w przypadku skarżącej, mimo tego, że urodziła się w 1952 roku. Skarżąca bowiem: otrzymała przed dniem 01.01.2013 r. świadczenie emerytalne w wieku obniżonym na podstawie art. 46 ustawy o FUS; otrzymała świadczenie emerytalne w wieku obniżonym pomniejszone na podstawie art. 25 ust. 1 b ustawy o FUS obowiązującego od dnia 01.01.2013 roku. Skarżąca nie miała i nie mogła mieć wiedzy, że od dnia 01.01.2013 roku zmianie ulegnie sposób wyliczania świadczenia emerytalnego a to w związku z wprowadzeniem art. 25 ust. 1 b ustawy. Skarżąca, na skutek informacji z ZUS, wskazującej na podwyższenie świadczenia w przypadku, gdy przejdzie na emeryturę po ukończeniu 60 roku życia, a nie

